

Äldrenämnden

Tid: Torsdagen den 26 mars 2026 kl. 08:30-12:50, ajournering
10:00-10:20

Plats: Esplanaden, Länken, Stadhuset

Beslutande: Lena Karlsson Engman (S), ordförande
Veronica Kerr (KD), 1:e vice ordförande
Åsa Bäckström (-) (V), 2:e vice ordförande
Fredrik Valham (S)
Anneli Andersson (S)
Robin Enander (S)
Jennifer Kungsman (S)
Lotta Holmberg (M)
Åke Gustafsson (C)
Anneli Hägglund (MP)
Christin Rosenvinge (L)

Övriga deltagare: Se sidan två

Utses att justera: Veronica Kerr (KD)

Sekreterare: *Digital signatur* §§ 40-51
Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Ordförande: *Digital signatur*
Lena Karlsson Engman (S)

Justerare: *Digital signatur*
Veronica Kerr (KD)

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: Äldrenämnden
Sammanträdesdatum: 2026-03-26
Anslaget har satts upp: 2026-03-27
Anslaget tas ner: 2026-04-18
Förvaringsplats: Stadshuset, Norra flygeln, Skolgatan 31A
Underskrift: *Digital signatur*
Kevin Tornemar

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Ronny Kassman (S)
Ebba Bergqvist (S)
Emmy Olofsson (S)
Monika Lundgren (M)
Johan Lagerström (V)
Berit Edvardsson (V) § 41-50
Malin Forss (C)
Mats Nilsson (L)
Tomas Westerström (AP)

Tjänstepersoner

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör
Anna Karlander, kanslichef
Anna Bergström, kvalitetschef
Rebecca Andersson, HR-chef
Kevin Tornemar, nämndsekreterare
Ewa Miller, kommunrevisor § 41
Per-Erik Evaldsson, kommunrevisor § 41
Eva Arvidsson, kommunrevisor § 41
Anders Rålin, kommunrevisor § 41
Hans Christer Jonsson, kommunrevisor § 41
Ulla-Britt Lindholm, kommunrevisor § 41
Liz Gard, Azets § 41
Ludwig Reismer, Azets § 41
Joakim Hackström, Azets § 41
Mikael Lind, Azets § 41
Mia Andersson, verksamhetschef Hälso- och sjukvård äldre § 41
Charlotta Lundström Barsk, verksamhetschef Utredning äldre och prevention § 41
Magnus Börnin, verksamhetschef Din kommunala hemtjänst § 41
Maria Wåhlin, verksamhetsutvecklare § 44
Sofia Edeljung, verksamhetsutvecklare § 44
Sofia Westin, ekonomichef § 45
Linda Burén, utvecklingsstrateg § 47

§ 40

Diarienum: ÄN-2026/00047

Godkännande av dagordning

Beslut

Äldrenämnden godkänner dagordningen med följande tillägg:

- Revidering av äldrenämndens sammanträdesplan 2026, biläggs som sista ärende.
- Åke Gustafsson (C) – Anmäler två frågor till punkten "övriga frågor".
- Veronica Kerr (KD) anmäler en fråga till punkten "övriga frågor".

Ärendebeskrivning

Eventuella tillägg och ändringar noteras i dagordningen.

§ 41

Diarienum: ÄN-2025/00092 och ÄN-2025/00272

Revisionsdialog**Beslut**

Äldrenämnden har tagit del av revisionsdialogen.

Ärendebeskrivning

Azets har, på uppdrag av kommunrevisionen, genomfört två granskningar inom äldrenämndens verksamhetsområde:

- Granskning av det systematiska kvalitetsarbetet inom äldrenämnden
- Granskning av det systematiska kvalitetsarbetet på Dragonens vård- och omsorgsboende

Vid äldrenämndens sammanträde medverkar representanter från både kommunrevisionen och Azets för att presentera granskningarna, inklusive resultat, iakttagelser och slutsatser.

Äldrenämnden kommer att yttra sig över de båda granskningsrapporterna i maj.

Beslutsunderlag

Revisionsrapport - Granskning av det systematiska kvalitetsarbetet inom äldrenämnden

Revisionsrapport - Granskning av det systematiska kvalitetsarbetet på Dragonens vård- och omsorgsboende

§ 42

Diarienummer: ÄN-2026/00014

Äldreomsorgsdirektören informerar**Beslut**

Äldrenämnden godkänner informationen.

Ärendebeskrivning

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör, informerar om aktuella frågor i äldreomsorgsförvaltningen. Informationen handlar bland annat om följande:

- IVO – egeninitierad tillsyn
- Rekrytering klar, verksamhetschef vård och omsorgsboende
- Rekrytering pågår, verksamhetschef till Din kommunala hemtjänst
- Serviceresurser (hälso- och sjukvård i hemmet, vård och omsorgsboende)
- Kvalitetsundersköterskor – 16 internt tillsatta, rekrytering pågår för ytterligare 22
- Savemangruppen – utbildning i Symtomkollen pilot Aktrisen
- Avvikelsehanterare SoL – samverkan pågår
- Prästsjögården stjärnmärkt
- Lex Sarah och Lex Maria

Beredningsansvariga

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

§ 43

Diarienum: ÄN-2026/00063

**Uppföljning av särskilt uppdrag i verksamhetsplan
2026****Beslut**

Äldrenämnden uppdrar till äldreomsorgsdirektören att, inom egen delegation, anställa fler personer än tidigare planerats bland dem som anmält intresse för de externt annonserade kvalitetsunderskötersketjänsterna. Dessa extra personer avses att i första hand förstärka äldreomsorgens personalpool.

Äldrenämnden uppmärksammar att serviceresurser efterfrågas också inom Hälso- och sjukvårdsverksamheten och står bakom att förvaltningen försöker tillmötesgå behovet.

Ärendebeskrivning

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör, informerar om det pågående arbetet med det särskilda uppdrag som förvaltningen fick av nämnden i samband med verksamhetsplanen för 2026. Informationen handlar bland annat hur förvaltningen nu arbetar aktivt med att utveckla och stärka strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet enligt följande:

- Fastställande av kvalitetsdimensioner för äldreomsorgen.
- Arbeta fram kvalitets-tavla (dashboard) för uppföljning.
- Övergripande kvalitetsråd - inbokade med start i maj.
- Lokala kvalitetsråd - finns nu på samtliga vård- och omsorgsboenden.
- Avvikelseutredare för att öka kvalitet
- Ökat stöd till verksamheterna - förstärkning på kvalitetsenheten (rekrytering).
- Kvalitetsundersköterskor
- Rutinbiblioteket, förbättra struktur.
- Utbildningsråd och kvalitetsråd - samverkan inledd.

Nämnden får även en särskild uppdatering om statusen för de åtgärder som genomförts eller planeras vid Dragonens vård- och omsorgsboende.

Nedan följer en sammanfattning av den information som presenterades för nämnden.

Arbetsledning dygnet runt

Det som förvaltningen benämner som "skiftesansvariga" skulle ha behandlats i facklig samverkan i mitten av mars. En tydligare uppdragsbeskrivning efterfrågades och samverkan sker i slutet av mars. Flera medarbetare har anmält intresse för rollen.

Ökad grundbemanning

Förvaltningen har påbörjat arbetet med att justera scheman för att möjliggöra en utökad grundbemanning under kvällstid. Rekryteringen är dock inte färdig, vilket innebär att alla kvällspass för en fjärde person ännu inte kan täckas.

I nuläget ser det inte ut att krävas lika många nya årsarbetare som tidigare uppskattat för att bemanna både utökad grundbemanning och skiftesansvariga. Detta eftersom befintliga resursspass har kunnat användas. Förvaltningen återkommer med information.

Strukturerad rapporteringUtvärdering efter pilot på en enhet

Pilotprojektet har lett till flera positiva effekter:

- Tydligare rapporter
- Sjuksköterskor (SSK) får träffa nattpersonal och kan följa upp frågor
- Färre missade insatser
- Bättre ifyllda signeringslistor
- Ökad dialog mellan omsorgspersonal och bättre möjlighet att påminna varandra
- Sjuksköterskor upplever samma positiva förändringar

Införande på alla enheter från 9 mars

- Alla enheter använder nu samma pärmar och rapportblad, vilket är den viktigaste styrande komponenten i arbets sättet.
- Enheterna har kommit olika långt i införandet
- Utvärdering fortsätter löpande.

Savemangruppen

Savemangruppen har för närvarande inget aktivt uppdrag på Dragonens vård- och omsorgsboende då det är så många andra insatser som pågår. Förvaltningen avvaktar för att se om gruppen senare kan utbildas i vitala parametrar inför införandet av Symtomkollen, efter att piloten på Aktrisen avslutats.

Serviceresurser

Serviceresurser har rekryterats och finns nu i verksamheten. På grund av sjukfrånvaro kan omsorgspersonal behöva täcka upp och vid längre frånvaro uppstår brister kring tvätt och städ vilket också visar på serviceresursernas betydelse för det dagliga arbetet.

Extern granskning

Den granskning som äldreomsorgsdirektör tog initiativ till pågår. Omsorgspersonal, enhetschefer och verksamhetschefer intervjuas som en del av granskningen som utförs av företaget Ensolution.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag äldrenämnden 2025-11-20 § 148
Bildspel

Beredningsansvariga

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Förslag till beslut under överläggningarna

Lena Karlsson Engman (S) med bifall av Åsa Bäckström (-) (V), Veronica Kerr (KD), Lotta Holmberg (M), Åke Gustafsson (C) föreslår följande:

- Äldrenämnden uppdrar till äldreomsorgsdirektören att, inom egen delegation, anställa fler personer än tidigare planerats bland dem som anmält intresse för de externt annonserade kvalitetsunderskötersketjänsterna. Dessa extra personer avses att i första hand förstärka äldreomsorgens personalpool.
- Äldrenämnden uppmärksammar att serviceresurser efterfrågas också inom Hälso- och sjukvårdsverksamheten och står bakom att förvaltningen försöker tillmötesgå behovet.

Äldrenämndens beslutsordning

Äldrenämnden beslutar i enlighet med det förslag som lagts fram av Lena Karlsson Engman med flera.

Beslutet ska skickas till

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander, kanslichef

Rebecca Andersson, HR-chef

§ 44

Diarienumr: ÄN-2026/00013

Månadens goda exempel - Geografisk spridning - Stark och säker**Beslut**

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Stark och säker är ett program med övningar för ökad styrka och balans som riktar sig till seniorer. Programmet är gratis och kräver inga särskilda förberedelser eller utrustning för att delta. Tröskeln för deltagande ska vara lågt. Då antalet deltagare konstant ökar på de få centrala platser där programmet erbjuds behöver det nu göras tillgängligt på fler platser i Umeå kommun, bli tillgängligt i närmiljön.

I Umeå kommun har vi ett gemensamt uppdrag att arbeta för att förebygga fallolyckor. Det behövs samverkan kring både resurser och lokaler samt en samsyn i kommunen om hur det kan realiseras. Samverkan med andra aktörer och föreningar är viktigt. Fysisk aktivitet, med inriktning mot balans- och styrketräning, är enligt forskningen det enskilt viktigaste för att förebygga fallolyckor. Seniortorget har tagit fram två längre program och ett kort program med balans- och styrkeövningar i syfte att förebygga fall. I programmet finns inga hopp, "spring" eller övningar som är på golvet. I princip ska alla ska kunna delta, oavsett funktionsnivå. För att öka tillgängligheten finns även programmen att ta del av digitalt via Seniortorget hemsida.

Efter ökat deltagande i centrala Umeå sprids nu programmet till flera delar av kommunen genom samverkan mellan förvaltningar, föreningar och lokala aktörer - för att göra fysisk aktivitet tillgänglig för fler äldre i deras närmiljö.

Beredningsansvariga

Kevin Tornemar, nämndsekreterare
Joakim Åsberg, HR-strateg

§ 45

Diarienum: ÄN-2026/00003

Ekonomirapport januari-februari 2026**Beslut**

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden redovisar per februari ett överskott på 11,0 mnkr, vilket är något mindre överskott än samma period förra året. För hela året väntas nämnden redovisa ett positivt resultat, och prognosen för 2026 beräknas till 50,0 mnkr. Prognosen, då det fortfarande är tidigt in på året, är osäker och bygger på flera antaganden, men den ger en indikation om hur årets resultat kan utvecklas.

Beslutsunderlag

Ekonomirapport januari-februari 2026
Bildspel - Ekonomirapport januari-februari 2026

Beredningsansvariga

Sofia Westin, ekonomichef

§ 46

Diarienumr.: ÄN-2026/00004

Plan för uppföljning av externa vård - och omsorgstjänster 2026**Beslut**

Äldrenämnden godkänner plan för uppföljning av externa utförare av vård- och omsorgstjänster 2026.

Ärendebeskrivning

I oktober 2025 fattade kommunfullmäktige beslut om ny Policy för upphandlings- och inköpsverksamhet. Den innebär att varje nämnd ansvarar för att planera, förbereda, följa upp och utvärdera de upphandlingar och inköp som nämnden har genomfört.

Varje nämnd ska i sin verksamhetsplan eller i en separat upprättad plan för styrning och uppföljning av externa utförare beskriva hur nämnden avser att följa upp och kontrollera hur externa utförare som nämnden anlitar följer ingångna avtal. Nämnden ska även beskriva hur nämnden avser genomföra kontroller med syfte att identifiera eventuella avvikelser och oegentligheter.

Planen revideras årligen och innefattar utifrån lagförändring 1 juli 2024 även likvärdig kommunal verksamhet.

Beslutsunderlag

Plan för uppföljning av externa vård - och omsorgstjänster 2026

Beredningsansvariga

Anna Bergström, kvalitetschef

Beslutet ska skickas till

Anna Bergström, kvalitetschef

Urban Dahlberg, upphandlingschef

§ 47

Diarienum: ÄN-2026/00084

Inriktningsbeslut - Utveckling korttidsboende**Beslut**

Äldrenämnden ställer sig bakom en inriktning för utveckling av korttidsvistelse med fokus på ett mer förebyggande, rehabiliterande och personcentrerat arbetssätt, i syfte att stärka den enskildes självständighet och möjliggöra tidigare och tryggare hemgång.

Äldrenämnden uppdrar till äldreomsorgsförvaltningen att fortsätta utvecklingsarbetet i enlighet med fastställd inriktning.

Ärendebeskrivning**Bakgrund**

Arbetet med att ändra arbetssätt på korttidsboende startade för många år sedan. Målet har alltjämt varit att öka rehabiliterande insatser för att möjliggöra tidigare hemgång för den enskilde. En gemensam omställning med nya arbetssätt behöver påbörjas omgående, i annat fall, finns risk att enskilda med störst behov inte får sina behov tillgodosedda. Ett mer preventivt arbetssätt är avgörande.

Under de senaste åren har beviljande av korttids ökat markant såväl i samband med utskrivning från sjukhus, men även från det ordinära boendet. Ofta för fortsatt utredning eller återhämtning. Under perioder har det varit väldigt fullt på korttids och överbeläggningar nödvändiga, alternativt har utskrivningsklara patienter fått vänta på plats inom slutenvården.

Äldreomsorgen står inför stora utmaningar – antalet personer över 80 år ökar samtidigt som tillgången på personer i arbetsför ålder inte ökar i samma takt som tidigare. För att möta framtidens behov krävs nya arbetssätt med fokus på förebyggande och rehabiliterande insatser. Den nya socialtjänstlagen stärker detta genom att göra socialtjänsten mer proaktiv och tidig, snarare än reaktiv.

Det finns ett tydligt mål i äldrenämndens verksamheter om att verka för kvarboende och ett minskat behov av långvariga korttidsbeslut är ett steg i den riktningen. Det finns i dag ett samband med att beviljas korttidsvistelse och att sedan övergå till att beviljas särskilt boende. Denna trend behöver brytas; behov av särskilt boende bör utredas i hemmet för att säkerställa den enskildes behov.

Genom att, med hemtjänst, tillgodose individernas stöd får man ett bättre underlag till huruvida behoven kan tillgodoses i ordinärt boende eller om den enskilde behöver särskilt boende. Korttids är en tillrättalagd miljö, men också en främmande miljö, därför görs kartläggning av den enskildes behov bäst i den egna bostaden. Ett minskat behov av långvarig korttidsvistelse bidrar också till att det blir ett tydligare fokus hos hemtjänst, hemsjukvården och samarbetspartners på regionen om att personers behov ska tillgodoses i ordinärt boende, där det är möjligt.

EY genomfördes 2025 en förstudie med kartläggning av äldrenämndens hantering av korttidsboendeverksamheten. Förstudien syftade till att göra underlag för revisorernas risk- och väsentlighetsanalys. Sammanfattningen visade på två risker helt kopplat till styrning:

- Risk för bristande styrning som leder till avsaknad av ett gemensamt synsätt och i förlängningen till att mål och strategier inte verkställs inom korttidsverksamheten
- Risk för att styrningen inom hemtjänst och särskilda boenden skapar ogynnsamma förutsättningar att verkställa det rehabiliterande arbetssättet inom korttidsverksamheten

Utveckling

Ett nytt förebyggande arbetssätt för korttidsvistelse som genomsyrar hela förvaltningen i syfte att öka självständighet för den enskilde inför hemgång.

- Ny verksamhet som arbetar teambaserat, rehabiliterande och med personcentrerat arbetssätt. Arbetet ska genomsyra hela verksamheten oavsett anledning till korttidsvistelse. Palliativ vård sker i annan verksamhet.
- Ny organisering där alla professioner ingår.

Utvecklingsarbetet sker i samarbete med flertal olika verksamheter och aktörer som berörs av äldrenämndens korttidsverksamheter. Där ingår

också översyn och utveckling av organisation, ledning och styrning av korttidsboende.

Beslutsunderlag

Bildspel - Utveckling korttidsboende

Beredningsansvariga

Linda Burén, utvecklingsstrateg

Beslutet ska skickas till

Linda Burén, utvecklingsstrateg

Charlotta Lundström Barsk, verksamhetschef utredning äldre och prevention

Mia Andersson, verksamhetschef hälso- och sjukvård äldre

Magnus Börnin, verksamhetschef Din kommunala hemtjänst

§ 48

Diarienummer: ÄN-2026/00011

Anmälan av delegerade beslut/anmälningssärenden**Beslut**

Äldrenämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut samt av anmälningssärenden.

Ärendebeskrivning

Äldrenämnden har beslutat att samtliga delegationsbeslut som fattas av presidiet, ordförande/vice ordförande samt äldreomsorgsdirektören ska redovisas vid nästkommande nämnd.

Redovisningen innebär inte att det ankommer på nämnden att ompröva eller fastställa delegationsbesluten. Däremot får nämnden återta lämnad delegering eller föregripa ett beslut i ett enskilt ärende av den som fått beslutsrätten genom att själva ta över ärendet och fatta beslut.

Anmälningssärenden

Ärendetitel	Ärendenummer	Dokumentrubrik
Årsbokslut och delårsrapporter äldrenämnden 2025	ÄN-2025/00002	Samlad uppföljning inriktningsmål och program T3 2025
Val av ledamöter och avsägelser i äldrenämnden 2026	ÄN-2026/00008	Beslut om avsägelse ersättare Mia Winroth (M) - Beslut om ny ersättare Monika Lundgren (M) - Kommunfullmäktige § 55 2026-02-23
Val av ledamöter och avsägelser i äldrenämnden 2026	ÄN-2026/00008	Beslut om ny ersättare Johan Lagerström (V) - Kommunfullmäktige § 55 2026-02-23
Post till äldrenämndens förtroendevalda 2026	ÄN-2026/00017	Skrivelse till förtroendevalda i äldrenämnden - Umeå Boulecenter - En arena för gränsöverskridande möten

Umeå kommuns pensionärsråd 2026	ÄN-2026/00041	Umeå kommuns pensionärsråd 2026 - Minnesanteckningar med bilagor 2026-02-20
------------------------------------	---------------	--

Beredningsansvariga

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

§ 49

Diarienum: ÄN-2026/00010

Återkoppling kurser och konferenser**Beslut**

Äldrenämnden har tagit del av återkopplingen.

Ärendebeskrivning

Ledamöter och ersättare i äldrenämnden uppmanas att ge en muntlig återkoppling efter deltagande i kurser eller konferenser som beslutats av nämndens presidium.

Lotta Holmberg (M) deltog den 17 mars 2026 i temadagen *Kunskapsbaserad planering av fysiska miljöer till stöd för äldre personer*, som anordnades digitalt av Chalmers tekniska högskola.

§ 50

Diarienumr.: ÄN-2026/00012

Övriga frågor**Beslut**

Äldrenämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Åke Gustafsson (C) ställer en fråga om den nya lagstiftningen med skärpta krav för arbetskraftsinvandring och hur dessa förändringar kan påverka möjligheterna att bemanna och tillhandahålla äldreomsorg inom Umeå kommun.

HR-chef Rebecca Andersson svarar att förvaltningen avvaktar besked från regeringen om vilka yrkesgrupper som kommer att undantas från den skärpta lagstiftningen.

Åke Gustafsson (C) ställer en fråga om ledtiderna för bostadsanpassning i Umeå kommun och hur dessa tider står sig i jämförelse med andra kommuner.

Kanslichef Anna Karlander svarar att det är regionen som ansvarar för hjälpmedel i hemmet när en person skrivs ut från slutenvården enligt överenskommen process mellan huvudmännen. Den kommunala hemsjukvården har tre rehabkoordinatorer som har daglig kontakt med NUS för att säkerställa att processen fungerar som den ska för den enskilde. Det fungerar inte alltid optimalt och en gemensam arbetsgrupp med representanter från huvudmännen arbetar sedan hösten 2025 för att det ska fungera bättre. En enkät har genomförts där berörda professioner har deltagit vilket resulterat i en rapport som behandlas vidare i den gemensamma samverkansstrukturen. Någon jämförande statistik kan inte redovisas idag, förvaltningen får återkomma.

Allianspartierna, genom Veronica Kerr (KD), frågar om uppdraget att utreda behovet av kompetensutveckling inom dysfagi för omsorgspersonal är slutfört, samt om omsorgspersonalen får kontinuerlig kompetensutveckling i ämnet.

HR-chef Rebecca Andersson svarar att utbildning om dysfagi ingår i basutbildningen kopplad till nutrition. Framöver kommer det även inkluderas i påbyggnadsutbildningen.

§ 51

Diarienum: ÄN-2025/00015

**Revidering av äldrenämndens sammanträdesplan
2026****Beslut**

Äldrenämnden beslutar att förlänga sammanträdestiderna den 23 april 2026 och den 21 maj 2026 till klockan 15.00.

Ärendebeskrivning

Med anledning av förväntat omfattande dagordningar vid äldrenämndens sammanträden i april och maj 2026 bedömer förvaltningen att den ordinarie sammanträdestiden inte är tillräcklig. För att säkerställa att nämnden ges goda förutsättningar att behandla samtliga ärenden föreslås därför en förlängning av sammanträdestiderna vid dessa två tillfällen.

Beslutsunderlag

Äldrenämndens sammanträdesplan 2026 – förslag på revidering

Beredningsansvariga

Kevin Tornemar, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Äldrenämndens ledamöter och ersättare

Pernilla Henriksson, äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander, kanslichef

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.